

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida na 2019 rok.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida na rok 2018, zwany dalej „Programem”, został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j.: Dz.U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.).

Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych i uwzględnia zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Jego głównym celem jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów społecznych, a w obszarze profilaktyki zapobieganie używania wszelkiego rodzaju środków psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież. Narkomania czy uzależnienie środków psychoaktywnych są nie tylko tragedią dla ludzi uzależnionych i ich rodzin, ale również problemem społecznym. Jest to choroba, która wymaga od osób uzależnionych udziału w ambulatoryjnych programach leczenia, bądź w stacjonarnych ośrodkach rehabilitacyjnych. Efektywność leczenia osób uzależnionych od narkotyków jest mała na całym świecie, a więc także i w Polsce, a ryzyko wystąpienia różnego rodzaju poważnych szkód zdrowotnych znacząco wzrasta, zatem zasadnym celem jest prowadzenie działań i finansowanie programów profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie narkomanii w środowisku lokalnym.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Ruciane-Nida opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem.

Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z „Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”. Wykorzystano również publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii”.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek uchwalania niniejszego Programu wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.).

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE RUCIANE-NIDA

Dla potrzeb opracowania Programu, w 2018 roku przeprowadzono Diagnozę Problemów Społecznych w Gminie Ruciane-Nida oraz na bieżąco analizowane były dane w kolejnych latach. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań Programu.

Uzupełnieniem danych uzyskanych w badaniach są dane jakościowe, które są wynikiem rozmów i zgłaszanych problemów przez: nauczycieli, pedagogów i dyrektorów szkół, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Wnioski z Raportu z diagnozy problemów społecznych Gminy Ruciane-Nida

W podsumowaniu badań przeprowadzonych w Gminie Ruciane-Nida można wyróżnić zasadnicze problemy, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostały również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające uwagi ze strony władz samorządowych.

1. Młodzież a alkohol

W celu oszacowania skali problemu spożywania napojów wysokoprocentowych przez dzieci i młodzież na terenie gminy, zadano pytanie o to, czy ich rówieśnicy piją alkohol. 25% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie, zdaniem 49% takie sytuacje nie mają miejsca, natomiast 26% nie ma wiedzy na ten temat.

Kolejne pytanie miało na celu zobrazowanie rozmiaru zjawiska spożywania napojów wysokoprocentowych przez dzieci i młodzież w gminie Ruciane-Nida. Odpowiedzi respondentów pokazują, że po alkohol sięgnęło 30% ankietowanych, przy czym, największa grupa badanych próbowała go kilka razy (1-3) (16%). 70% deklaruje, że nigdy nie piło alkoholu.

Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową, w większości po raz pierwszy spożywali alkohol w wieku 11-13 lat (38%) oraz 14-16 lat (34%). 17% respondentów deklaruje, że zaczęło pić w wieku 8-10 lat, natomiast 11% miało wówczas więcej niż 17 lat.

Zdecydowana większość uczniów próbowała piwo (86%). Respondenci sięgali również po wódkę (49%), szampana (39%), wino (33%) oraz likier i nalewkę (27%). 14% ankietowanych wskazuje na inny rodzaj alkoholu. W odpowiedziach podają, że pili również bimber i whisky.

Większość uczniów nie miała przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu (83%), 8% wskazuje jednak na pogorszenie relacji koleżeńskich i problemy w rodzinie, 4% na problemy finansowe, a 3% doświadczyło problemów w szkole.

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o określenie w jaki sposób otrzymali lub zdobyli alkohol. Ponad połowa respondentów (51%) – została nim poczęstowana, 19% dostało od starszych kolegów, 14% podkraśćło rodzicom i taka sama część respondentów poprosiła kogoś o kupno i 8% przyznaje, że kupiło sobie samemu.

2. Młodzież a papierosy

W celu oszacowania skali tego zjawiska, poproszono uczniów o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy ich rówieśnicy palą papierosy. 31% respondentów odpowiedziało twierdząco, 28% nie ma zdania na ten temat, a zdaniem 41% uczniów - ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Uczniowie zostali poproszeni również o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się palić papierosy. Ponad połowa respondentów nigdy tego nie robiła (76%), 16% próbowało kilka razy, a 7% pali od czasu do czasu. Regularne palenie, deklaruje 2% badanych.

Spośród osób, które deklarują, że paliły papierosy – 31% sięgnęło po wyroby nikotynowe

w ciągu ostatnich 30 dni 1-2 razy, 15% - parę razy (3-5), a 6% – wiele razy (więcej niż 6). 5% spośród deklarujących palenie papierosów, sięga po wyroby nikotynowe codziennie.

3. Młodzież a inne środki psychoaktywne

Uczniowie zostali zapytani o to, czy kiedykolwiek próbowali zażywać narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne. Odpowiedzi na postawione pytanie pokazują, że większość respondentów nie stosowała nigdy takich substancji (95%).

Respondenci, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, zostali poproszeni również o wskazanie, ile mieli wtedy lat. 1 osoba przeszła inicjację narkotykową w wieku

8-10 lat, 6 między 14 a 16 rokiem życia i 3 osoby spożyły pierwszy raz substancje psychoaktywne, gdy miały więcej niż 17 lat.

Większość osób spożyło po raz pierwszy narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne ze znajomymi na podwórku (8 osób), 4 uczniów w czasie imprezy towarzyskiej, natomiast 1 osoba wskazała na uroczystość rodzinną, pod nieobecność rodziców w domu, na dyskotecę oraz w czasie wycieczki szkolnej.

Większość ankietowanych dostało substancje psychoaktywne od kolegi lub koleżanki (6 osób), a 4 uczniów brało wspólnie, w grupie przyjaciół. 2 respondentów dostało substancje psychoaktywne od kogoś, kogo znało ze słyszenia, 1 osoba otrzymała je od starszego brata lub siostry i również 1 uczeń kupił od osoby znajomej ze słyszenia.

Uczniowie zostali spytani również o motywy sięgania po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne. 8 osób wskazało na ciekawość, 6 na przyjemność/relaksację, 4 badanych za przyczynę podało chęć dobrej zabawy, natomiast 1 osoba – chęć bycia modnym, presję grupy czy też zaimponowanie w towarzystwie. Zdaniem 2 uczniów są to inne przyczyny, jednak nie zostały one sprecyzowane.

Większość młodych mieszkańców gminy nie zna miejsc w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze (90%). 6% zna konkretną osobę, u której może dostać takie środki, 3% wskazuje na osiedle, 2% na dyskotekę i centrum miejscowości,

a 1% na szkołę i siłownię.

4. Młodzież a przemoc

Uczniów spytano o to, czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Niepokojący jest fakt, że aż 36% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że spośród uczniów, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, ponad połowa doświadczyła przemocy ze strony kolegów ze szkoły (58%). 33% wskazało na znajomych, 23% na rodzeństwo, a 10% na rodziców. 8% wymieniło inne osoby takie jak: nauczyciele.

Głęboko niepokoi fakt, że zdaniem aż 42% uczniów, w ich szkole występuje problem między uczniami. 26% jest odmiennego zdania, natomiast 32% nie ma wiedzy na ten temat.

Uczniowie zostali zapytani również o to, czy stosowali przemoc wobec innych. Znaczna część badanych odpowiedziała przecząco (72%), jednak 28% przyznało się do stosowania przemocy.

Spośród uczniów, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie 69% deklaruje, że stosowało przemoc wobec rówieśników, 29% wobec rodzeństwa, a 7% - rodziców.

19% respondentów wskazuje na inne osoby (koledzy, osoby bezdomne, brat, osoby, które kiedyś same stosowały przemoc).

5. Młodzież a korzystanie z komputera i internetu

Większość osób korzysta z komputera do 1 godziny dziennie (32%), 24% 1-3 godzin, 14% powyżej 6 godzin, a 9% od 3-6 godzin. 22% uczniów deklaruje, że nie korzysta z komputera.

Powodów, dla których dzieci i młodzież korzystają z komputera i Internetu jest wiele. Uczniowie najczęściej grają w gry komputerowe (68%), oglądają filmy (59%), słuchają muzyki (56%), uczą się (49%) oraz kontaktują się ze znajomymi (48%). Respondenci rzadziej wskazywali na takie odpowiedzi jak robienie zakupów (20%), poznawanie nowych osób (16%) czy też prowadzenie bloga lub własnej strony (5%). 3% wskazało na inne powody takie, jak: oglądanie anime, pisanie na Wattpad i projektowanie/animacja.

Warto zwrócić uwagę na to, że tylko 57% rodziców kontroluje czas spędzany przez ich dzieci na korzystaniu z komputera. 14% ma trudności w określeniu tego, a 29% stwierdziło, że nie.

W celu oszacowania, czy młodzi ludzie z gminy Ruciane-Nida mają jakieś problemy w związku z korzystaniem z komputera i Internetu spytano ich, czy zdarzało im się zaniedbywać obowiązki z powodu grania w gry lub surfowania po Internecie. 32% odpowiedziało twierdząco na to pytanie.

Problem przemocy w sieci jest w dzisiejszych czasach coraz powszechniejszy. Aby sprawdzić wiedzę młodych ludzi na temat cyberprzemocy spytano ich, czym według nich jest to zjawisko. Warto zwrócić uwagę na to, że 31% nie ma wiedzy na ten temat, a część form cyberprzemocy nie została przez respondentów uznana. Naśmiewanie się z kogoś w Internecie uznało 50%, publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat - 47%, naruszanie prywatności czyjejs w Internecie - 40%, publikowanie zdjęć w Internecie bez czyjejs zgody - 36% i podszywanie się pod kogoś w Internecie - 26%.

Ocena problemów społecznych na terenie Gminy Ruciane-Nida

Za najważniejszy problem na terenie Gminy mieszkańcy uznali bezrobocie – dla ponad 70% osób jest to problem bardzo ważny. Niewiele mniej osób dostrzega powagę sytuacji w kwestii uzależnienia od alkoholu (53,66%). Najmniejszą wagę mieszkańcy przywiązują problemowi narkotyków (20,12% - problem zupełnie nieważny) i uzależnieniu od Internetu i komputera (20,73% - problem zupełnie nieważny).

III. CELE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida na 2019 rok jest profilaktyka oraz ograniczenie dostępności używania narkotyków poprzez podejmowanie różnorodnych działań prowadzonych na terenie gminy. Program ma na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniem poprzez:

- 1) Prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej;
- 2) Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

IV. ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU

Program określa działania w zakresie profilaktyki, promocji zdrowia oraz minimalizacji szkód związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez mieszkańców gminy.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków oraz zagrożonych uzależnieniem:

- 1) Świadczenie poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego oraz prawnego dla mieszkańców,
- 2) Finansowanie zatrudnienia specjalistów udzielających pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin (psycholog, terapeuta uzależnień, radca prawny);
- 3) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych (np. broszury, ulotki) dla klientów punktu konsultacyjnego, psychologa oraz instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem narkomanii;
- 4) Wspieranie działalności grup samopomocowych;

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej:

Pomoc rodzinom z problemem narkotykowym poprzez:

- 1) Współdziałanie z odpowiednimi instytucjami mogącymi zapewnić pomoc psychologiczną, terapeutyczną i prawną;
- 2) Przekazywanie informacji na temat placówek, grup terapeutycznych, publicznych ośrodków zamkniętych osobom uzależnionych i ich rodzinom

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- 1) Realizowanie na terenie szkół programów oraz spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, dostosowanych do potrzeb konkretnej placówki;
- 2) Organizowanie warsztatów, pogadanek profilaktyczno-edukacyjnych, wspieranie przedsięwzięć profilaktycznych, promujących zdrowy styl życia wśród dzieci i młodzieży;

- 3) Wspieranie i finansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem zagospodarowania czasu wolnego, prowadzenia zajęć pozalekcyjnych (zajęcia sportowe, koła zainteresowań i inne, w tym finansowanie osób prowadzących te zajęcia);
- 4) Wspieranie szkół podczas podejmowania działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców;
- 5) Angażowanie się w realizację ogólnopolskich kampanii tematycznych oraz kampanii lokalnych, dotyczących profilaktyki uzależnień np. Zachowaj Trzeźwy Umysł, Postaw na Rodzinę;
- 6) Edukacja publiczna w zakresie problematyki narkotykowej (aktywna współpraca z lokalnymi mediami, zakup i rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy);
- 7) Wspieranie edukacji osób podejmujących działania w zakresie przeciwdziałania narkomanii poprzez zakup specjalistycznych publikacji i czasopism;
- 8) Organizowanie i finansowanie szkoleń i konferencji dla osób realizujących zadania gminne, dotyczące przeciwdziałania narkomanii, mechanizmów uzależnień oraz wczesnej interwencji;
- 9) Inne działania z zakresu profilaktyki.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii:

- 1) Współpraca służąca przeciwdziałaniu problemom narkomanii poprzez wymianę informacji, konsultacje, wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki, w szczególności na rzecz promocji i realizacji działań w tym zakresie;
- 2) Udzielanie wsparcia i pomocy merytorycznej stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym, instytucjom i osobom fizycznym dla lokalnych inicjatyw w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania problemom narkomanii;
- 3) Współdziałanie z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych, m.in. poprzez kontrolę miejsc szczególnie narażonych na działalność dealerów narkotykowych.

5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i członkom ich rodzin:

- 1) Praca socjalna realizowana przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;
- 2) Pomoc w integracji społecznej osób uzależnionych od narkotyków i ich rodzin, w tym organizowanie dla rodzin zajęć, ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.

V. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW NARKOMANII

Realizatorem zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Ruciane-Nida jest Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty działające w obszarze pomocy społecznej.

Partnerami niniejszego Programu są:

- 1) Urząd Miasta i Gminy Ruciane-Nida;
- 2) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 3) Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 4) Komisariat Policji;
- 5) Jednostki oświatowe;
- 6) Instytucje zaangażowane w działalność na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania narkomanii.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

L.p.	Treść zadania	Wykonawca zadania	Czas trwania
1.	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, w tym zakup ulotek	1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Cały rok

	i broszur terapeutycznych oraz materiałów w ramach kampanii profilaktycznych. 2. pomoc osobom uzależnionym od narkotyków i zagrożonych uzależnieniem oraz członkom ich rodzin poprzez prowadzenie punktów konsultacyjnych i psychologicznych.	Alkoholowych. 2. Zespół Interdyscyplinarny. 3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.	
2.	Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii poprzez realizowanie programów, warsztatów, pogadarek profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.	1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. 3. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 3. Jednostki oświatowe.	Cały rok
3.	Podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań na rzecz przeciwdziałania narkomanii poprzez udział w szkoleniach, konferencjach oraz naradach dotyczących rozwiązywania problemów narkomanii.	1.Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2.Pedagodzy szkolni, nauczyciele, terapeuci.	Cały rok

VII. FINANSOWANIE

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Ruciane-Nida pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.